

A nonprofit szervezetek adományozási jellemzői

Tartalom

Bevezetés	1
Az adományozó szervezetek általános jellemzői	1
Szponzorok	2
Adakozók	3
Összefoglalás	4

Bevezetés

A Központi Statisztikai Hivatal 1993 óta minden évben teljes körűen felméri a magyarországi nonprofit szektort, annak helyzetét és legfőbb jellemzőit.¹ A kérdőív évről évre a szervezetek valamilyen szempontból kiemelt körét érintő melléklettel egészül ki, ezek egyike azokra a nonprofit szervezetekre terjed ki, amelyek támogatást, juttatást, adományt nyújtanak, akár a lakosságnak, akár szervezeteknek vagy intézményeknek (a továbbiakban adományozó nonprofit szervezetek).² Ez lehet pénzbeli vagy természetbeni segítség, ebből adódóan a válaszadók igen heterogén kört alkotnak: egyszerre lehetnek konkrét, helyi célok megvalósítására létrehozott, kis költségvetésű egyesületek, és globális, adománykövetítésre szakosodott alapítványok.

Az adományozó szervezetek általános jellemzői

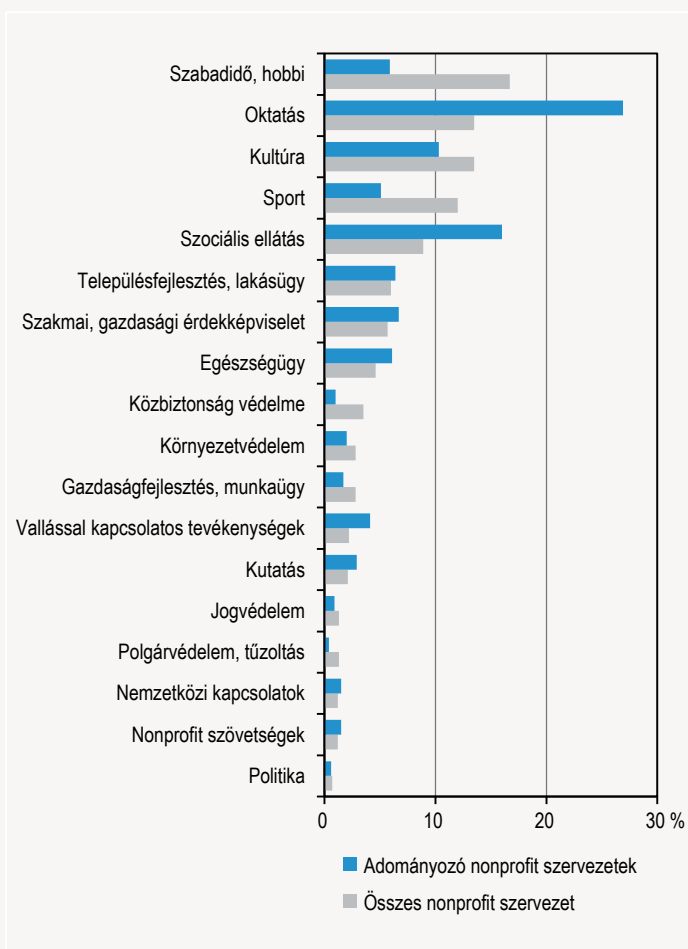
2008 óta a működő nonprofit szervezetek száma viszonylag állandó, 65 000 körüli. Döntő többségük a klasszikus civil szervezetek³ közé tartozik (88%), az érdekképviselőket és az egyéb nonprofit szervezetek aránya 6–6%.

Az összes szervezet közül kb. 12 000, vagyis csaknem minden ötödik (18%) sorolható az adományozói körbe. Ezek szervezeti jelleg szerinti megoszlása hasonló az összes nonprofit szervezetéhez, bár érdemes kiemelni, hogy az érdekképviselőket (köztestületek, szakszervezetek, munkavállalói érdekképviselőket, szakmai és munkáltatói érdekképviselőket) és az egyéb nonprofit szervezetek (közalapítványok, nonprofit gazdasági társaságok, illetve a mindössze 4 egyesülés) aránya adományozói szempontból némileg felülreprezentált (6,6, illetve 7,9%). A klasszikus civil szervezeteken belül jelentős az arányeltolódás: míg az összes szervezet 55%-a egyesület és 33%-a alapítvány, addig az adományozók körében a támogatók 61%-a alapítvány és 25%-a egyesület.

A szektor tevékenységi főcsoportjai szerint **az adományozók közül az oktatással foglalkozó szervezetek aránya a legmagasabb (27%),** de kiemelkednek a szociális ellátásra (16%) és a kulturális tevékenységekre (10%) szakosodott szervezetek is.

1. ábra

Az adományozó és az összes nonprofit szervezet megoszlása tevékenységi főcsoportok szerint

A nonprofit szervezetek 24%-a a fővárosban tevékenykedik. Az adományozó szervezetek esetében ez az arány 34%, ami azzal magyarázható, hogy a segítségnyújtásra szakosodott, nagyméretű alapítványok központjainak többsége Budapesten található. A főváros, Pest és Borsod-Abaúj-Zemplén megye kivételével az ország többi részében kevesebb mint 5% a jótékonykodó szervezetek aránya. A legkevesebb adományozó szervezet Komárom-Esztergom, Nógrád, Tolna, Vas és Zala megyében működik, arányuk 2,5% alatti.

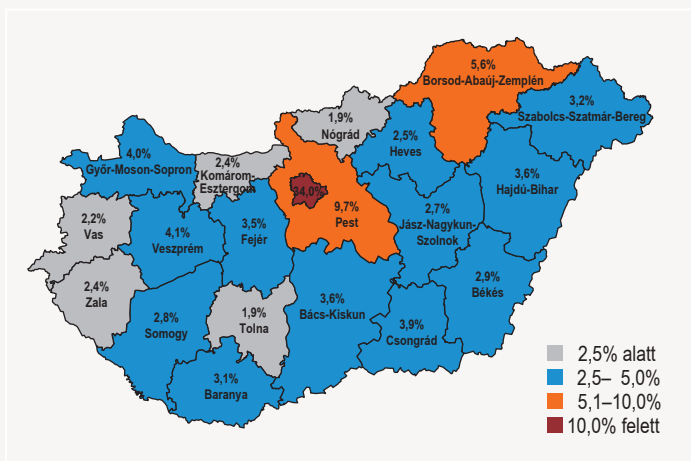
¹ OSAP 1156 számú statisztikai jelentés a civil és egyéb nonprofit szervezetek tevékenységéről.

² A 2013. évre vonatkozó, 2014-ben végrehajtott adatfelvétel.

³ A klasszikus civil szervezetek közé soroljuk a magánalapítványokat, az egyesületeket és a szövetségeket.

2. ábra

Az adományozó nonprofit szervezetek aránya megyénként

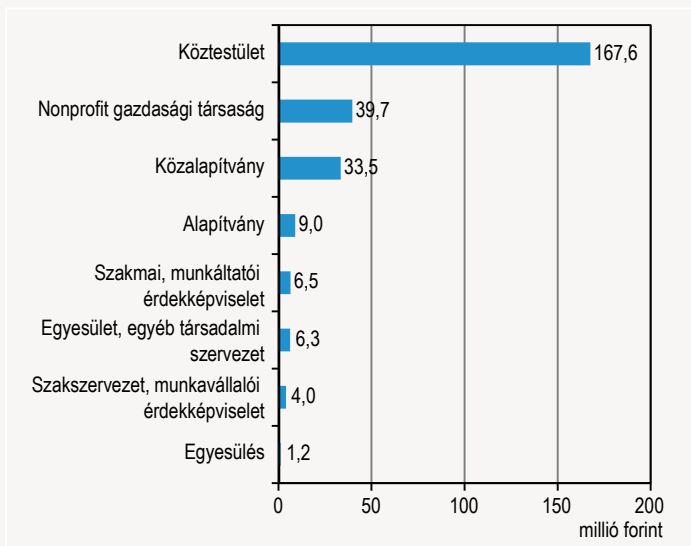
A szervezetek 62%-a helyben, saját környezetében támogat egy konkrét célt vagy intézményt, a többi szervezet esetében földrajzi megkötés nincs.

Az adományozó szervezetek által kiosztott összes támogatás évente kb. 140 milliárd forint körül mozog. Ennek 73%-át fővárosi székhelyű szervezetek nyújtják, és – figyelembe véve, hogy az összes támogatás 67%-át helyben osztják szét – megállapítható, hogy az adományozási tevékenység alapvetően Budapestre koncentrálódik. A szervezeti jelleg szerinti megoszlás a következőképp alakul: a támogatások 64%-át a klasszikus civil szervezetek, 10,6%-át az érdekképviseletek, 26%-át pedig az egyéb nonprofit szervezetek adják. Hasonló arányok érvényesülnek bevételükre, kiadásukra és a kapott támogatásukra vonatkozóan is.

Érdekes külön megvizsgálni az adományozó szervezetek körében az egy szervezet által kiosztott támogatások átlagos összegét is. Míg a klasszikus civil szervezetek esetében ez 8,2 millió forint, addig az érdekképviseleteké ennek több mint kétszerese (17,5 millió forint), az egyéb nonprofit szervezeteké pedig bő négyszerese (kb. 36 millió forint). A szervezeti jellegeken belüli jogi formákat tekintve az alapítványok osztják szét a támogatások felét, viszont az átlagosan legmagasabb összegeket szervezetenként a köztestületek (168 millió forint), a nonprofit gazdasági társaságok (kb. 40 millió forint) és a közalapítványok (34 millió forint) nyújtják.

3. ábra

Az adományozó nonprofit szervezetek által nyújtott támogatások egy szervezetre jutó átlagos összege jogi forma szerint

⁴ Ezek jelentős részét szabadidős és sportszövetségek alkotják, közülük több köztestületi formában működik.

A szervezetszám tevékenységi főcsoportok szerinti megoszlása is befolyásolja, hogy milyen arányban juttatnak támogatást az egyes tevékenységi területeken működő szervezetek: a támogatások 38%-át az oktatási profilú, 17%-át a szociális ellátásra, 12%-át pedig a kulturális tevékenységekre szakosodott szervezetek adják. A nonprofit szövetségek⁴ nyújtják az összes adomány 10%-át, azonban az egy szervezet által kiosztott átlagos támogatás náluk a legmagasabb (76,2 millió forint). A korábban említett tevékenységtípusoknál az egy szervezetre jutó fajlagos összegek alacsonyabbak voltak, rendre 15,7 millió, 11,6 millió és 12,2 millió forint. A jogvédelmi profilú szervezetek osztanak még kiemelkedőnek tekinthető, átlagosan 23,8 millió forint összegű támogatásokat.

A szervezetek adományait vagy magánszemélyek, vagy különböző célterületek megsegítésére fordítják, illetve arra is van példa, hogy egyszerre mindkét csoportot támogatják. Magánszemélyek részére 72 milliárd, az összes célterületre együttesen 59 milliárd forint támogatást szánnak a szervezetek. A magánszemélyek közül leginkább tehetséges diákoknak, rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekeknek és felnőtteknek nyújtanak segítséget az adományozó szervezetek. A különböző célterületeket tekintve az összeg 54%-át az oktatás, 16%-át a kultúra, 11%-át pedig egyéb területek támogatásának szentelik. A magánszemélyeknek juttatott támogatásokkal ellentétben a rászoruló csoportja célterületként nem élvez prioritást.

A támogatások nyújtásának időbeli gyakorisága az adományozó szervezetek különböző csoportjaiban jelentősen eltér. Az elemzés egyik célja, hogy feltárja a különbségeket azon szervezetek között, amelyek hivatászerű adományozást folytatnak, illetve azok között, amelyek nem kifejezetten adományozó szervezetek, csak esetenként döntenek a támogatás mellett. A rendszeres hozzájárulást nyújtó szervezeteket a továbbiakban „szponzor”, az alkalmi adományozókat „adakozó” névvel jelzett adományozási típusokba soroljuk. A szervezetek 20%-a az előbbi, 80%-a az utóbbi csoportba tartozik, tehát minden ötödik szervezet tekinthető állandó szereplőnek adományozási szempontból. Jogi forma szerint szponzorok és adakozók között ez az 1:4 arány csak a köztestületek és a szakmai, munkáltatói érdekképviseletek esetében tér el számottevően; előbbieknél 9,7, utóbbiak esetében 5,7% a szponzorszervezetek aránya.

4. ábra

Az adományozó nonprofit szervezetek megoszlása adományozási típus és jogi forma szerint

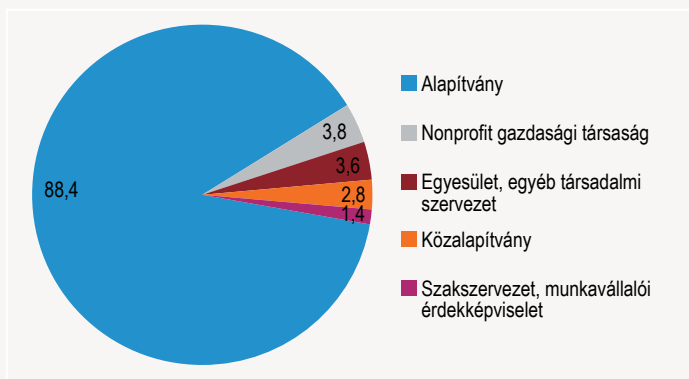
Szponzorok

A szponzorok és adakozók szervezetszám szerinti megoszlásához hasonlóan a szponzorok bevételei, kiadásai, a részükre nyújtott és az általuk kiosztott támogatásai is az 1:4 arányt tükrözik.

A 2331 szponzorszervezet mintegy 29 milliárd forintot szán támogatásra, az összes adomány valamivel több mint ötödét ők osztják szét. Szervezeti jelleg szerinti megoszlásuk hasonló, mint az összes adományozóé: magas a klasszikus civil szervezetek jelenléte (90%), alacsony az érdekképviselőké (3,6%) és az egyéb nonprofit szervezeteké (6,6%). A szponzorok esetében az összes adományozó körében tapasztaltnál nagyobb szakadék mutatkozik az alapítványok és az egyesületek között: a szervezetek háromnegyede tartozik az előbbi jogi formába, az utóbbiak csak 14%-ot tesznek ki. Ha hozzátesszük, hogy a szponzori támogatások 88%-át az alapítványok biztosították, akkor megállapítható, hogy a rendszeres, hivatásszerű adományozási tevékenység leginkább hozzájuk köthető.

5. ábra

A szponzorok által kiosztott támogatások megoszlása az adományozó szervezet jogi formája szerint, %

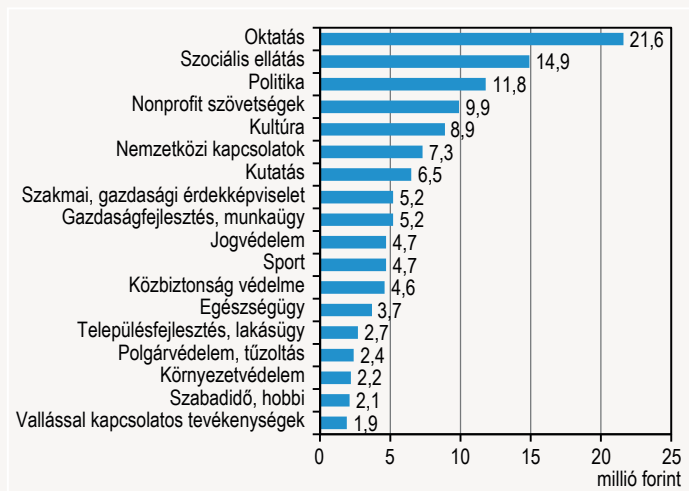

A szponzorok közel 50%-a támogatásait helyben, saját környezetében osztja szét, 37%-uk nem helyhez köthető adományozást folytat, speciális ágazati szakterületeket támogat.

Ahogy az összes adományozónál, a szponzoroknál is jelentősek a különbségek az egyes szervezetek által kiosztott átlagtámogatások összegét tekintve. Átlagosan a klasszikus civil szervezetek (ezeken belül is legfőképp az alapítványok) fordítják a legtöbbet jótékonykodásra (12,7 milliárd forintot). Ez mindenképp figyelemre méltó abból a szempontból, hogy átlagbevételeik az érdekképviselőek és az egyéb nonprofit szervezetek átlagbevételeinek kb. egytizede, és a kapott támogatások tekintetében is jócskán elmarad az egyéb nonprofit szervezetekétől. Utóbbiak a klasszikus civilekhez képest valamivel kevesebbet, átlagosan 12,5 millió forintot szánnak támogatásra (ezek leginkább nonprofit gazdasági társaságok voltak), míg az érdekképviselőek ennek felét sem (5 millió forint).

6. ábra

A szponzorok által nyújtott támogatások egy szervezetre jutó átlagos összege tevékenységi főcsoportok szerint

A többségében alapítványi formában működő oktatási profilú, illetve a szociális ellátásra szakosodott szervezetek aránya felülreprezentált az adományozó alapsokaságéhoz képest, a szponzori támogatások 80%-át adják. A támogatások átlagos összegét tekintve is ez a két tevékenységi főcsoport emelkedik ki (21,6 és 14,9 millió forinttal), de számottevő még a politikai profilú szervezetek (11,8 millió forint), a nonprofit szövetségek (9,9 millió forint) és a kulturális tevékenységekkel foglalkozó szervezetek (8,9 millió forint) által nyújtott átlagtámogatás is.

A szponzorok többsége általános, több területre kiterjedő adományozási tevékenységet folytat, erre az összes szponzori támogatás 60%-át fordítják. A szponzorok évente kb. 19 milliárd forinttal segítik a magánszemélyeket, illetve 9,9 milliárd forintot nyújtanak a különböző célterületek támogatására. Ez utóbbiak közül kiemelkedett az oktatás, a támogatások 61%-a kerül ide. Ennél sokkal kevesebb adomány jut a második leginkább szponzorált célterületnek, a rászoruló csoportoknak (8,5%). A többi területnek nyújtott összegek aránya elenyésző.

Adakozók

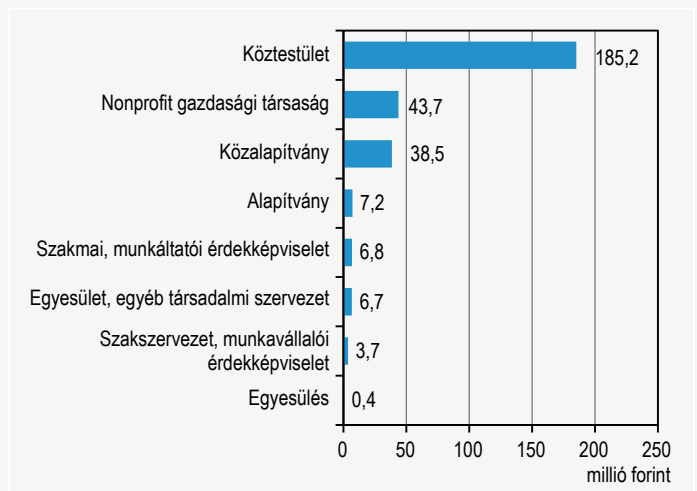
Az adakozó szervezetek évente összesen kb. 102 milliárd forint támogatást osztanak szét, az összes adomány 78%-át. A szervezeti jelleg szerinti megoszlást tekintve az adakozók összetétele alapvetően nem különbözik a szponzorokétól, viszont közöttük az érdekképviselőek és az egyéb nonprofit szervezetek aránya kissé felülreprezentált, nem csak a szponzorokéhoz, de az összes adományozóhoz képest is (érdekképviselőek: 7,3, egyéb nonprofit szervezetek: 8,2%). Az alapítványok és egyesületek tekintetében nem mutatkozik akkora különbség a két jogi forma között, az 57 és a 27%-os arány hasonló az adományozó alapsokaságéhoz.

A szponzorokkal ellentétben az adakozókra jellemzőbb, hogy helyhez köthető támogatást folytatnak, illetve speciális ágazati területeket támogatnak, 72%-uk helyben, saját környezetében adományoz. Ez az arány még az összes adományozóhoz képest is magasabb volt. Az alkalmi adományozásból fakadóan az adakozók a támogatás 34%-át kivételes eseteknek szánják, 25%-át egy konkrét cél, 23%-át egy konkrét intézmény részére ajánlják fel. A legtöbb támogatást a szponzorokhoz hasonlóan szintén a klasszikus civilek adják. Az adakozókat tekintve az egy szervezetre jutó átlagtámogatás alapján a legkevesebb adományt a klasszikus civilek nyújtják (7 millió forint), az érdekképviselőek átlagosan 19 millió, az egyéb nonprofit szervezetek 41 millió forinttal segítik az arra rászorulókat.

Jogi formák szerint magasan kiemelkednek a köztestületek 185,2 millió forintos átlagtámogatással, utánuk következnek az egyéb nonprofit szervezetek tagjai (nonprofit gazdasági társaságok: 43,7 millió forint, közalapítványok: 38,5 millió forint). Alkalmi adományozóknak leginkább e három jogi forma szervezeteit tekinthetjük.

7. ábra

Az adakozók által nyújtott támogatások egy szervezetre jutó átlagos összege jogi forma szerint

Az adakozók tevékenység szerinti megoszlása hozzávetőlegesen megegyezik a szponzorokéval: a legtöbben oktatási profilú szervezetek (25%), őket követik a szociális ellátás céljára létrehozott szervezetek (16%), harmadik helyen pedig a kulturális tevékenységűek állnak (11%). Az átlagtámogatást tekintve az adakozóknál is két tevékenységi főcsoport emelkedik ki, az egyik a szponzoroknál is jelentős szerepet játszó nonprofit szövetségek (84,2 millió forint), ezek leginkább sporttevékenységeket támogatnak, a másik pedig a jogvédelem (26,5 millió forint).

Az adakozók magánszemélyek számára 53 milliárd forintot adományoznak. A támogatott célterületeknek 49 milliárd forintot szánnak. Ebben a tekintetben csak egy dologban térnek el a szponzoroktól: annak ellenére, hogy a szociális ellátásra szakosodott szervezetek száma az adakozók körében magas, az erre a területre érkező támogatás csupán az összes területre szánt összeg 6,2%-a. A vezető szerepet ebben az esetben is az oktatás és a kultúra tölti be.

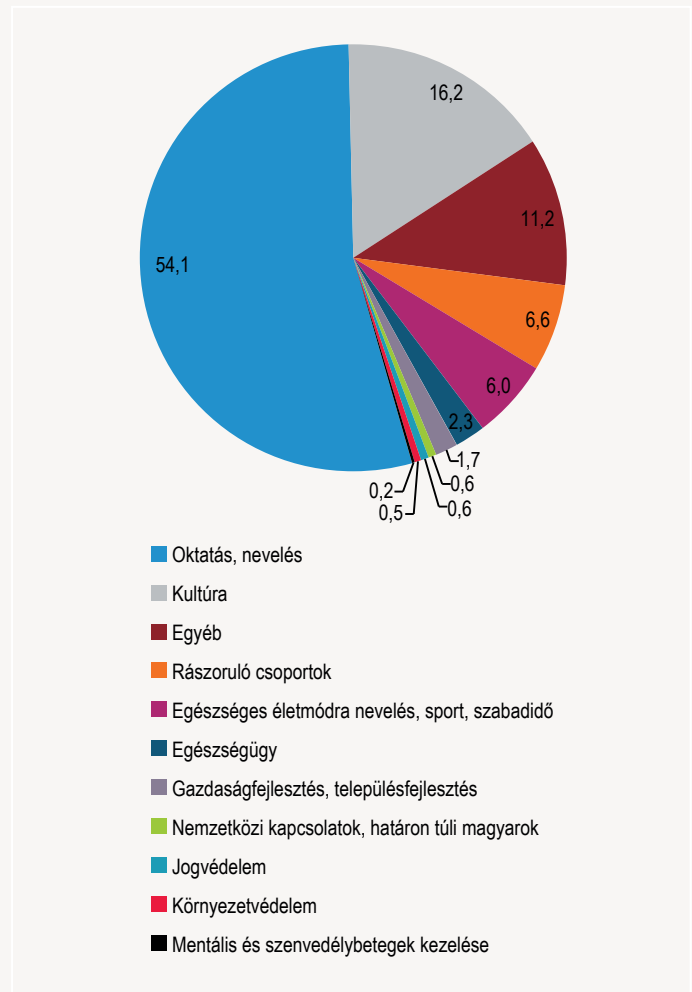
Összefoglalás

Összességében elmondhatjuk, hogy szponzori tulajdonságokkal inkább az alapítványok, adakozói tulajdonságokkal az egyéb nonprofit szervezetek és az érdekképviseleteken belül a köztisztviselők rendelkeznek. A legalapvetőbb különbség a két adományozási típus között az, hogy a szponzoroknak tekinthető alapítványok rendszeresen, ám átlagosan alacsonyabb összegekkel támogatják az arra rászorulókat, míg az alkalmi adakozó szervezetek ritkábban, de nagyobb mértékű adományt nyújtanak. A jótékonykodásra fordított összegeket az adakozók szinte csak helyben osztják szét, míg a szponzorok a közvetlen környezetükben, illetve nem helyhez köthetően speciális ágazati területeket is támogatnak. A szociálisan rászoruló csoportokat a szponzorokkal ellentétben az adakozók csak kis mértékben segítik.

Egyes dimenziók mentén azonban a két típus jellemzői egyformák, ilyen például a szervezeti jellegek és a tevékenységi főcsoportok szerinti megoszlás. A nonprofit szövetségek szponzori és adakozói szerepkörben is kiveszik a részüket az adományozásból az átlagtámogatás tekintetében. A szponzorok és az adakozók is csak igen kis arányban adományoznak a következő területekre: nemzetközi kapcsolatok és határon túli magyarok, jogvédelem, mentális és szenvedélybetegek kezelése, környezetvédelem, gazdaságfejlesztés és településfejlesztés, illetve kórházak, járó-beteg-ellátó intézmények, szanatóriumok.

8. ábra

A konkrét célokat és/vagy intézményeket (is) támogató, adományozó nonprofit szervezetek által kiosztott támogatások megoszlása a támogatott célterület szerint, %

További információk, adatok (linkek):

[Függelék](#)

[Táblázatok](#)

[Tájékoztatósi adatbázis](#)

[Módszertan](#)

[Kapcsolódó kiadvány](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu